

Slots- og Kulturstyrelsen

Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster
Telefon 33 95 42 00

post@slks.dk
www.slks.dk

Til høringsparterne

27. november 2025
Jour. nr.: 25/03591

Ophævelse af fredningen af del af matriklen på Herning Højskole

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen har besluttet at ophæve bygningsfredningen af en del af matrikel nr. 4 C på ejendommen Herning Højskole, Højskolevej 11, 7400 Herning, matr.nr. 4 C Birk By, Gjellerup i Herning Kommune.

Fredningens omfang er herefter:

”Herning Højskole, bestående af det samlede bygningsanlæg (1962, af Tyge Arnfred og Viggo Møller Jensen samt landskabsarkitekterne C. Th. Sørensen og Ole Nørgård) og de senere bygninger: teaterbygningen (1979), musikbygningen (1980) og den tilbyggede lærerbolig (1985) samt det omgivende areal på matrikel 4c, Birk By”.

Beslutningen er truffet efter § 8, stk. 2, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Baggrund

Slots- og Kulturstyrelsen underrettede jer i brev af 12. juni 2025 om udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn. I fik samtidig lejlighed til at komme med bemærkninger til den påtænkte delvise fredningsophævelse. Forslaget om delvis ophævelse af bygningsfredningen har endvidere været i offentlig høring.

Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget følgende bemærkninger hertil:

I mail af 18. juni 2025 skriver Vand og Natur fra Teknik og Miljø i Herning Kommune:
at de ikke er imod den delvise fredningsophævelse af matriklen, men at det skal vurderes, hvor mange træer der reelt bliver påvirket af gravearbejdet i forbindelse med vejudvidelsen og flytningen af cykelstien. Det påpeges, at nogle af de fredede træer

synes at stå tæt på cykelstien også når denne flyttes, hvorfor man skal undgå at skade træernes rodnet, så disse på sigt ikke tager skade eller går ud.

Der gøres yderligere opmærksom på, at der i ældre træer, som er mere end 40 år gamle, kan være levesteder for bilag IV- arter, herunder flagermus.

By, Erhverv og Kultur i Herning Kommune kan i mail af 22. august 2025: "Tilslutte sig den delvise fredningsophævelse [...]. Der kan i forbindelse med udvidelsen af Silkeborgvej, netop skabes en mulighed for at retablere en del af arealet, således det trapezformede bassin atter bliver synligt, og skovstykket i højere grad kommer til at fremstå som tænkt oprindeligt."

Danske Landskabsarkitekter skriver i mail af 15. september 2025 at de kan tilslutte sig den foreslåede fredningsophævelse: "Det er vores vurdering, at skovplantningen langs Silkeborgvej er både markant og karaktergivende og af både stor arkitektonisk og kulturhistorisk værdi.

Den 40-50 meter brede plantning af bl.a. egetræer omfatter flere lysninger og et trapezformet bassin, der skulle accentuere et indkig til højskolen og det markante højhus fra Silkeborgvej. Skovplantningen har fra starten været tænkt ind som en del af den samlede arkitektoniske idé.

Det er DL's opfattelse, at den ønskede arealafståelse er så smal, op til ca. 1,5 meter, at ændringen ikke er faretruende for helhedsopfattelsen af området og dermed heller ikke for de bærende fredningsværdier.

Det skal dog samtidig på det kraftigste anbefales, at der iværksættes en pleje af skovplantningen, så det i højere grad kan fremstå som oprindeligt tænkt af landskabsarkitekterne C.Th. Sørensen og Ole Nørgård ved anlæggelsen i 1962.

Når der ryddes lidt beplantning nærmest Silkeborgvej, beskrevet som 'buskads' er der snarere tale om et misligholdt skovbryn som bør genetableres lidt længere inde og efter de principper, der virker for etablering af et smalt skovbryn.

Plantningen er stedvist meget tæt og en del af plejen bør være udtyndinger, der dels kan sikre en ny opvækst af ønskede træarter, dels kan fastholde den markante plantning der var idéen. Indplantningerne af en mængde store egetræer med opbinding mm. er tydeligvis ikke vejen frem.

Som et særligt tiltag i forbindelse med ændringen bør opvækst af pil mm. omkring det trapezformede bassin ryddes så kigget ind bliver genskabt."

Slots- og Kulturstyrelsen har følgende kommentarer hertil:

Styrelsen tager de indsigtsfulde bemærkninger fra Vand og Natur, Teknik og Miljø i Herning Kommune og Danske Landskabsarkitekter til efterretning.

Styrelsen er grundlæggende enig i, at træbeplantningen har både arkitektonisk og kulturhistorisk værdi, men finder, at arealafståelsen til vejudvidelsen og flytningen af cykelstien ikke vil påvirke matrikel nr. 4 C Birk By's bærende fredningsværdier.

Styrelsen er endvidere af den overbevisning, at Herning Kommune i forbindelse med anlægsarbejderne vil respektere den beplantning, der forbliver fredet.

Begrundelse

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at en inddragelse af ca. 175 m² af Herning Højskoles grundareal mod nord i forbindelse med en påtænkt udvidelse af Silkeborgvej udgør et så begrænset indgreb, at det ikke i væsentlig grad vil påvirke helhedsopfattelsen og de bærende fredningsværdier. På den baggrund har styrelsen besluttet at reducere fredningens omfang med det nævnte areal.

Klagevejledning

I kan klage til kulturministeren over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse. Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor beslutningen er offentliggjort på styrelsens hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/fredningssager-og-hoeringer>. Offentliggørelserne på hjemmesiden er sorteret alfabetisk efter, hvilken kommune ejendommen ligger i.

Klagen skal indgives skriftligt til Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen sender klagen videre til Kulturministeriet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Klagen kan sendes på e-mail til: cfk@slks.dk eller med post til Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fejøgade 1, 2. sal., 4800 Nykøbing F.

Vær opmærksom på

Når Slots- og Kulturstyrelsen har offentliggjort beslutningen om ophævelse af fredningen, må der ikke inden for 4 uger foretages byggearbejde ud over almindelig vedligeholdelse uden tilladelse fra styrelsen.

Offentlig bekendtgørelse og tinglysning

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af beslutningen på sin hjemmeside www.slks.dk og aflyse fredningen. Styrelsen sender en kopi af aflysningen, når den foreligger.

Kontakt os gerne, hvis der er spørgsmål.

Venlig hilsen

Mette Elisabeth Carstad
Enhedschef
Center for Kulturarv
Fredede Bygninger

Slots- og Kulturstyrelsen behandler dine oplysninger efter reglerne i Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger.](#)

Henvisning til lovgivning

- Bygningsfredningsloven
lovbekendtgørelse nr. 219 af 6. marts 2018 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, www.retsinformation.dk/eli/ta/2018/219
- Underretningsbekendtgørelsen
bekendtgørelse nr. 1565 af 9. december 2024 om hvilke bygningsarbejder i fredede bygninger der ikke kræver forudgående tilladelse, www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/1588

Sendt til

- H.H. Herning A/S, CVR-nr: 37783803, Brita Laugesen brita@hojhuset.com
- Herning Kommune, CVR-nr: 29189919, Niels Arend Koefoed, vtbnk@herning.dk
- Geopartner Landinspektører A/S, Sti Herman Stisen, shs@geopartner.dk
- Museum Midtjylland, museummidtjylland@museummidtjylland.dk
- Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, mail@bygogland.dk
- Europa Nostra Danmark, kontakt@europa-nostra.dk
- Historiske Huse, sekretariat@historiskehuse.dk
- Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, ulla.kjaer@natmus.dk
- Akademisk Arkitektforening, hoeringssvar@arkitektforeningen.dk
- Danske Landskabsarkitekter, dl@landskabsarkitekter.dk
- Havehistorisk Selskab, havehistoriskselskab@gmail.com